נפל לגו חלא מאי א"ל רב הילל לרב אשי הוה עובדא בי רב כהנא ואסר רב כהנא א"ל ההוא אימרטוטי אימרטט רבינא סבר לשעורי במאה וחד אמר לא גרע מתרומה דתנן [א]תרומה עולה באחד ומאה א"ל רב תחליפא בר גיזא לרבינא דלמא כתבלין של תרומה בקדירה דמי דלא בטיל טעמייהו רב אחאי שיער בחלא בחמשין רב שמואל בריה דרב איקא שיער בשיכרא בשיתין [ב]והלכתא אידי ואידי בשיתין [ג]וכן כל איסורין שבתורה: **מתני'** [ד]עובד כוכבים שהיה מעביר (א) עם ישראל כדי יין ממקום למקום אם היה בחזקת המשתמר מותר אם הודיעו שהוא מפליג כדי שישתום ויסתום ויגוב רשב"ג אומר [ה]כדי שיפתח את החבית ויגוף ותיגוב: המניח יינו בקרון או בספינה והלך לו בקפנדריא (ב) נכנס למדינה ורחץ מותר אם הודיעו שהוא מפליג כדי שישתום ויסתום ויגוב רשב"ג אומר [ו]כדי שיפתח את החבית ויגוף ותיגוב: [ז]המניח עובד כוכבים בחנות אע"פ (ג) שיצא ונכנס מותר ואם הודיעו שהוא מפליג כדי שישתום ויסתום ויגוב רשב"ג אומר [ח]כדי שיפתח את החבית ויגוף ותיגוב: [ט]היה אוכל עמו על השולחן והניח לגינין על השולחן ולגין על [ג]הדולבקי והניחו ויצא מה שעל השולחן אסור שעל הדולבקי מותר ואם אמר לו הוי מוזג ושותה אף שעל הדולבקי אסור [י]חביות פתוחות אסורות סתומות מותרות כדי שיפתח ויגוף ויגוב: **גמ'** היכי דמי בחזקת המשתמר כדתניא [ד]הרי שהיו חמריו ופועליו טעונין טהרות אפילו הפליג מהן (ד) יותר ממיל טהרותיו טהורות ואם אמר להן לכו ואני בא אחריכם כיון שנתעלמה עינו מהם טהרותיו טמאות מאי שנא רישא ומאי שנא סיפא אמר (ה) רב יצחק רישא במטהר חמריו ופועליו לכך אי הכי סיפא נמי אין עם הארץ מקפיד על מגע חבירו אי הכי אפילו רישא נמי נימא הכי אמר רבא

בבא

נפל לגו חלא מאי. מי אמרינן החומץ טעמו קשה ואין הסרך מפיגו לתת בו טעם: **אימרטוטי אימרטט.** לחתיכות דקות קטנות וסרך איסורו * בכעדשה כטומאתו ומייסינן דלמא בולע חתיכות סרך כהדי חומץ: **בחמשין.** כיון דחומץ טעמו קשה לא בעי שתין לבטוליה דאפילו בחמשין לא יהיב ביה טעמא: ה"ג **וכן כל איסור שבתורה.** בששים. וכן הלכה רווחת בישראל דמין בשאינו מינו בששים (ו) (ה)חוץ מחמץ אבל מין במינו מוקמינן בפסחים (דף ל.) הלכתא במשהו כרב וטעמא משום דכל איסורין שבתורה מין במינו במשהו כרב ובחמץ גזירה שאינו מינו אטו מינו: **מתני' אם היה בחוקת המשתמר.** מפרש בגמרא שאע"פ שהפליג ישראל מן העובד כוכבים מיל אם לא הודיעו שהוא מפליג מותר דמירתת עובד כוכבים כל שעתא השתא אתי: **ואם הודיעו שמפליג.** שמתרחק וחביות סתומות היו: **שיעורו כדי שיפתום ויסתום ויגוב.** אם שהה כדי שיקוב העובד כוכבים נקב במגופת החבית ויחזור ויסתום הנקב ותיגב הסתימה אסור: **רשב"ג אומר.** אינו נאסר אלא עד שישהא כדי שיפתח את כל מגופת החבית וא"א לנוטלה שלא תשבר כולה: **ויגוף.** ויעשה מגופה אחרת חדשה: **ותיגוב.** ותיבש אבל לשתימת חור לא חששו משום דמינכרא. ושתום לשון שתום העין (במדבר כד) עין פתוחה דשפיר חזי: **המניח יינו בקרון או בספינה.** עם העובד כוכבים: **והלך.** ישראל בקפנדריא דרך קצרה: **ונכנס למדינה ורחץ.** במרחץ מותר כיון דעובד כוכבים לא ידע דשהי מרתת ולא נגע: **דולבקי.** משנוייר"ר: **מה שעל השולחן אסור.** דמימר אמר עובד כוכבים זה ישראל זה וזמנני לאכול ולשתות ונגע: **שעל הדולבקי מותר.** דאין מוכן לסעודה זו: **ואם אמר לו הוי מוזג ושותה.** הואיל והחזיק את ידיו ברשות במקצת סמכא דעתיה ונגע בכוליה: **חביות פתוחות.** שבבית אסורות: **סתומות מותרות.** עד שישהא שיפתח ויגוף ויגוב וסתמא כרבן שמעון מדלא קתני שיפתום: **גמ' מאי שנא רישא ומאי שנא סיפא.** הא קא (ז) חזו להו דנגע דקתני טעונין טהרות והני לאו חביות נינהו שיהו סתומות: **במטהר חמריו.** שהטבילן ומגען טהור: **על מגע חבירו.** הפוגע בו בדרך ולא נטהר לכך: **רישא נמי.** כיון שהפליג איכא למיחש הכי:

בבא

דאף בשאר שרצים פגם מותר לאו משום דאשבוחי קמשבח וא"ת וליפשוט ליה טעמיה דרב מההיא דפ"ק דחולין (דף ח: ושם ד"ה השוחט) השוחט בסכין של עובדי כוכבים רב אמר קולף ושמואל אמר מדיח ואע"ג דסתם כלי עובדי כוכבים אינם בני יומן דהשתא הוי לפגם וי"ל דהתם מיירי בידוע שנשתמשו בו ביום א"נ התם טעמא משום שמנונית דאיסור הנדבק בדופני הסכין שהוא בעין והוי לשבח גם כשאינו בן יומו וא"ת מאי קאמר הכא לא ידענא אי אשבוחי משבח ליטעמיה קפילא ארמאה וי"ל דשמא עכברא בשיכרא מחזק את השכר וממתקו והשתא כשנתחזק השכר אין ידוע אם מחמת השכר עצמו וקי"ל כרבא דאמר נותן טעם לפגם מותר אף בשרצים ונפקא מינה דכשאינו בת יומו וכיוצא בו מותר אף בשרצים: **איבעיא** להו נפל לגו חלא כו'. וא"ת מ"ש משאר איסורין כמו בשיכרא וי"ל משום דחלא חזק מאד ואגב חורפיה נותן טעם לשבח כמו גבי חילתית או דלמא מעט (ח) הסרך נגד המשקה וא"כ אין לנו לאסור כל כך ולכך היה שואל מה יהיה ממנו: **ההוא** אימרטוטי אימרטט. יש לתמוה עכשיו היאך אנו אוכלים דבש דבורים והלא רגלי הדבורים מעורבים בדבש ואף על גב דהוי פגם מ"מ הסרך עצמו דאיפגם מיתסר לכ"ע לכ"נ לר"ת דודאי רגלי הדבורים כיון דעצמות בעלמא נינהו מותרים דהא העצמות טהורים דתנן במס' (ו)(טהרות פ"א) עצמות החמור טהורות ורגלי הדבורים כעצמות החמור והא דאמרי' (ז) אברים אין להם שיעור אפילו פחות מכזית מן המת ופחות מכעדשה מן השרץ היינו לענין טומאה וכגון דאיכא בשר עליה הא לאו הכי טהורין ולענין אכילה שפיר דמי: **סבר** לשעורי בק"א אמר לא גרע מתרומה כו'. תימה נהי דתרומה נינהו (ט) כשהוא בקדרה בדבר לא בטלה בס' כדאמר פרק גיד הנשה (חולין דף צז.) קדירה שבשל בה תרומה לא יבשל בה חולין ואם בשל בנ"ט וי"ל דס"ל כיון שטעמו חזק בשכר יש לדמותו לתרומה לדבר יבש וא"ת אמאי לא בטיל באחד ומאתים כמו ערלה וכלאי הכרם וי"ל דשאני התם משום דהוו איסור הנאה לכך לא ילפינן מיניה שרצים דשרו בהנאה אבל תרומה שרי בהנאה: **כתבלין** ופלפלין דלא בטיל טעמייהו. לא בס' ולא בק' שהרי מעט תבלין נותן טעם בקדרה גדולה אבל אין לומר דלא בטיל כלל דהא כהדי נותן טעם חשבינן ליה ולא כהדי אוסרין במשהו כדקאמר לעיל (דף סו.) תבלין של שלשה שמות אסור ומצטרף כו': **שיער** בחלא בחמשין. תימה מ"ש דלעיל רוצה להחמיר בו אפילו יותר מס' וק' וכאן מיקל בו וי"ל משום דקסבר דבחלא לא אשבח כ"כ כמו בשיכרא: **אידי** ואידי. פי' בשיכרא וחלא בשיתין בה"ג ובירושלמי קאמר דסרך לא בטיל כי אם באלף ותלמודינו עיקר דבטל בששים כשאר איסורים: **היכי** דמי בחזקת המשתמר בדתני' הרי שהיו חמריו כו'. דמתוקמא בבא להם דרך עקלתון וה"נ הכא כגון שיבא לו דרך עקלתון ותימה מאי בעי היכי דמי והא מדקתני סיפא ואם הודיעו שהוא מפליג מכלל דרישא בלא הודיעו שמפליג והיינו חזקת המשתמר דידיה וי"ל דאדרבה מדקתני סיפא ואם הודיעו (י) אסור משמע ליה דה"כ רישא דתני בחזקת המשתמר היינו שימור חשיב טפי מלא הודיעו שמפליג מדתני בחזקת המשתמר ואי ר"ל כגון [שלא] שהודיעו שמפליג לישתוק מלישנא דבחזקת המשתמר ומכללא דסיפא שמעינן ליה אלא ודאי בא לומר שאף לא הודיעו שמפליג יש לחוש בדבר כיון שרואהו העובד כוכבים שמתרחק ותדע דצריך שם חזקת שימור אחר וקבעי מאי הוי ומשני כדתניא כו' כגון שיוכל לבא עליו דרך עקלתון: **מאי** שנא רישא ומאי שנא סיפא. פי' דרישא אמאי לא הוי טהרותיו טמאים כמו בסיפא וא"ת ליפשני ליה דרישא מיירי בלא הודיעו שהפליג ולכך שרי כדתניא אם הניחו בחזקת המשתמר מותר והיינו כשלא הודיעו שהפליג ותירץ ר"י דלא דמי למתני' דהא מיירי בטהרות כגון פירות שהוא מחזיק בידיו ונוגע בהם בכל שעה ולכך פריך דאין לחלק ומ"מ קשה דלוקמא בחביות ולא תקשי מידי דהא טהרות משמע נמי בחביות ועוד קשה דלאו מיירי כמו שפירש הקונטרס א"כ לא הוה ליה למיפרך מרישא לסיפא אלא הוה ליה למיפרך מרישא מיניה וביה בהדיא מ"ט דרישא טהרותיו טהורות כיון שהוא מחזיק בו ונוגע בהם כדפ"ה לכ"נ לר"י דלעולם מיירי בחביות מיהו בפתוחות שקל ליגע בהן לכך לא מצי לשנויי בלא הודיעו שהפליג (כ) מ"מ ליתסר ולא דמי למתני' דשרי גבי יין בלא הודיעו שהפליג דמתני' מיירי בחביות סתומות וא"ת אכתי לוקמא בסתומות כמו מתני' ולא תקשה רישא לסיפא וי"ל דעל כרחך לא מיתוקמא ברייתא בסתומות מדקתני כיון שנתעלמו ממנו טהרותיו טמאות ואי בסתומות הא בעינן כדי שיפתום ויסתום ויגוב אף בהודעה שהפליג כדקתני במתניתין:

היה

מסורת הש"ס

א) תרומות פ"ד מ"ז, ב) חולין ג. [ושם איתא המניח עובד כוכבי' בחנותו וישראל יוצא ונכנס מותר], ג) [נ"י ערוך הדלפקי פירוש כלי עץ שמניח בו כלי של יין וכן גירסת הרב מברטנורא], ד) חגיגה כ: [ע"ש ותוספתא לטהרות פ"י ה"ג], ה) רש"א אבל מין במינו במשהו חוץ מחמץ דאפי' בשאינו מינו מוקמינן, ו) [נ"ל ידים פ"ד מ"ז], ז) [אהלות פ"א מ"ז ע"י מעילה טז: נדה מג:], ח) נ"י רש"א.

* * *

גליון הש"ס

רש"י ד"ה אימרטוטי וכו' בכעדשה. ע' יבמות דף קיד ע"ב תוס' ד"ה משום:

* * *

הגהות הב"ח

(א) במשנה עובד כוכבים שהיה מעביר לישראל כצ"ל ותיבת עם נמחק: (ב) שם ונכנס למדינה: (ג) שם אע"פ שיוצא ונכנס: (ד) גמ' הפליג מהן (יותר ממיל) תא"מ וע"ב ואלפסי והאשר"י והרמב"ם גורסים כדי מיל: (ה) שם אמר רבי יצחק נפחא רישא במטהר: (ו) רש"י ד"ה ה"ג וכן וכו' דמין בשאינו מינו בששים אבל מין במינו במשהו חוץ מחמץ דאפילו בשאינו מינו מוקמינן בפסחים הלכתא במשהו כצ"ל: (ז) ד"ה מאי שנא וכו' הא קא חזינא להו דנגעו דקתני: (ח) תוס' ד"ה איבעיא וכו' או דלמא מעט הוא שבח הסרך: (ט) ד"ה סבר וכו' דתרומה נינהו מ"מ כשהוא בקדרה: (י) ד"ה היכי דמי וכו' דאדרבה מדקתני סיפא ואם הודיעו שהוא מפליג אסור וכו' מדתני בחזקת המשתמר דאי ר"ל כגון שלא הודיעו וכו' שאף שלא הודיעו: (כ) ד"ה מאי שנא וכו' דמ"מ ליתסר ולא דמי:

* * *

לעזי רש"י

משנויי"ר [מישטיי"ר]. ארון כלים.

* * *

מוסף רש"י

אע"פ שיצא ונכנס מותר. מסתפי עובד כוכבים דלמא אתי ישראל ולא נגע (חולין ג.). הרי שהיו חמריו ופועליו. עמי הארץ, טעונין טהרות. כגון יין בחביות של חרס והן אין נוגעין בתוכן וכלי חרס אינו מיטמא מגבו, אפילו כו' טהרותיו טהורות. ואין חוששין שמא נגעו, דכיון דלא הודיען שהוא מפליג, כל שעתא סברי השתא אתי (חגיגה כ:).

עין משפט נר מצוה

א [מיי' פי"ג מהל' תרומות הל' א]:
עב ב מיי' פט"ו מהל' מאכלות אסורות הלכה לג סמג לאוין קמא טוש"ע י"ד סי' קד סעיף א:
עג ג מיי' שם הל' ו סמג שם טוש"ע י"ד סי' לח סעיף א:
עד ד ה ו ז מיי' שם פי"ג הלכה טו יח סמג לאוין רמח טוש"ע י"ד סי' קכט סי"א:
עה ח ט מיי' שם הלכה יח טוש"ע שם סעי' ז:
עו י מיי' פי"ג מהל' משכב ומושב הלכה ה וע"ש בכ"מ:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones